Pawlicki Stefan ks. dr.

Artykuł wstępny [Journal parlé]

Nie zajmowałem się nigdy polityką, do żadnego dziennika artykułów nie pisałem. Jeżeli mimo to przyjąłem nowe dla mnie a zaszczytne zaproszenie, aby w tak poważnem zebraniu nagle wygłosić artykuł wstępny, zrobiłem to przez wzgląd na cele szlachetnej instytucyi, której mamy dopomódz a zachęcała mnie nadzieja, że publiczność szanowna nie odmówi mi pobłażliwego sądu, gdy jako nowicjusz zapuszczam się w kraj nieznany, nawet dla doświadczonej stopy ~~trudny~~ nie łatwy do przebycia.

O temat nie trudno, bo tylko jeden właściwie odpowiada pragnieniom chwili obecnej: jedna sprawa przed innemi zaprząta od dwóch tygodni serca nasze i umysły. Witaliśmy byłego ministra uroczyście, jak niegdyś Rzymianie konsula

po przegranej bitwie, a kilka dni potem, na cześć gości sło-
wiańskich, wypowiedziano mowy i od nich usłyszano wy-
nurzenia, które rozradowały serca nasze i pobratymców na-
szych i odsłoniły ideał przeszłości, taki wzniosły a zarazem bo-
gaty w ~~następstwa~~ owoce polityczne i społeczne, że do prawdy godzien,
aby pokochać go z wszystkich sił naszych i wszystkie zasoby
nasze, moralne i fizyczne oddać na jego urzeczywistnienie.

Nie wczoraj dopiero ideał ten zajaśniał. Kto tak
mniema, nie zna przeszłości. Od lat pięćdziesięciu słońce wol-
ności słowiańskiej usiłuje przedrzeć się przez grube chmury, zawi-
słe nad pięknemi krajami szerokiej monarchii habsburgskiej;
a były nawet chwile, kiedy już rozstępowały się złowrogie
obłoki i zanosiło się na długie dni pogodne

Pół wieku temu, w marcu 48 r. zwróciły się oczy Słowian do Wiednia. Cesarz ówczesny ~~(Ferdynand)~~ przyrzekł dać Konstytucyę a radość ludu wiedeńskiego nie miała granic, ale gdy 25 Kwiet. ją ogłoszono i minister Pillersdorff rozpisał wybory dla krajów, wchodzących mniej więcej w skład dzisiejszej Cyslitawii, porwani Wiedeńczycy ~~bło~~ wznosili barykady aby nie dopuścić do wyborów i ~~prze~~zbiorowo wymusili coś nowego. Cóż tedy nie podobało im się w Konstytucyi Pillersdorffa? Możemy niezliczone mowy, broszury, artykuły dziennikarskie ująć w dwa krótkie zdania

1° ~~gniewano~~ lękano się, że w nowym parlamencie ~~nie jest~~ mieszczaństwo liberalne niemieckie może ~~nie~~ mieć wyższości;

2° gniewano się, że nie wyłączono Galicyi, aby mógł

tem łatwiej się wodzić nad resztą Słowian.

Rząd wtedy ustąpił i zniósł co dopiero wypracowaną Konstytucyę; rozpisał wybory bezpośrednie z głosowaniem powszechnem, aby tak wybrany parlament sam ułożył Konstytucyę nową. Nie można było dalej posunąć bezkonnej łaskawości. Od jednego nie ustąpił, bo to było pozbawieniem wszelkiego prawa; nie chciał wyłączyć Galicyi od wspólnej pracy ustawodawczej. Gdy nareszcie się zebrał ten pierwszy parlament austryacki 22 lip. 48 r. pokazało się, ku zgorszeniu Niemców, że miał większość słowiańską. Zaczęła się wtedy ta walka, która z małemi przerwami potrwała do dni naszych a w końcu przybrała tak wstrętne, uwłaczające godności wszelkiej kształty. Po jednej stronie

skupili się Słowianie pod wodzą Rygiera, Palackiego, Miklosicza
Smolki i tylu innych dzielnych, a przy nich katolicy z prowin-
cyi podalpejskich – po drugiej stanęło liberalne mieszczaństwo niemiec-
kie i zerwany rząd z Słowianami, popchnęła biedną stolicę
do nowych gwałtów, które zakończyły się zdobyciem Wiednia
przez Windischgraetza a następnie powolnym ~~k~~konaniem owego
parlamentu w Kromieryżu.

Od wypadków owych ubiegło blisko lat pięćdziesiąt a między
niemi a dzisiejszem naszem życiem politycznem nie ma związku bez-
pośredniego, ale należało przypomnieć czasy jutrzenki konstytu-
cyjnych swobód w potężnej monarchii Habsburgów, aby okazała
się cała czczość i niedorzeczność, ~~pełna~~ jadowitych zarzutów, rzuca-
nych dzisiaj Słowiańszczyźnie austryackiej. Rzucano je naszym współ-

plemieńcom w oczy przed półwiekiem i ~~wydano~~ ułożono już wtedy program ściśle określony, od którego liberalizm niemiecki nigdy nie odstępował: tylko parlament z liberalno-niemiecką większością uprawniony jest w Austryi; tylko Niemcom należy się panowanie a Słowianom niewola, ekonomiczna, społeczna i polityczna. Ile razy ten program zaczął szwankować, woleli Niemcy zepsować konstytucyę, nawet zburzyć, byleby nie dopuścić Słowian do równej wolności.

Wiadomo, że po r. 50 zaczęła się era absolutyzmu; centralizacya niemieckiej biurokracyi, wbrew najszlachetniejszym intencyom panującego, gęstą ławą śniegu spadła na wszystkie niwy słowiańskie.

To zaleć. do przeszł.; bezpośred. związ. międz. oraz ~~partiami~~ tych. wod.
a dziś. obstruk. nie ma, ale zaleć. przypom. że antagoni. polity.
jej wkd. objaw. się w cud. ostro: po jed. stron. ~~spraw~~ wszystkie
słow. Korzyści: wszystki: a pragn.: swobody. od polity. i
ekono. ucisk.; po drug. mniej. liber. niem. korzystać i
wszystkiw. przeko. że Austr. powin. być państ. niem.: a losy
jego powierz.: liberaliz. całkowicie wołał zniwa. konst. się zezwol. na równ. korzyst. z niej
Nastąp. 10 lat rząd. absolut.; podr. który słow. ~~prawda i żaden~~ praw.
zost. zapomn. Centralist. biurokr. niem. zapanow. nad; a w cud. niew.
~~hab~~kasy. Stowarzysz. nie było ani szkoł. słow. ani rząd. słow. ani
żadn. instytu. publ. Którzy. oraw. nad rozwoj. słow. czyst. A jednak
ona wiele, jak ozimi. pod śnieg. i ~~[illegible]~~ z wior.; domow. korzyst.
wst. w nich pragn. sprawiedliw. To się stało w r. 59. gdy cesar.
21 sierp. powod. Gołuch.

21. sierp. 39

Gołuch. Gołuch powod. do wład. jako „wenist. pansł." jest twór dyplom. 1860
paździer. z 20 paźd. 60 = on jest dot. podwali. dzis. konsty. Opier.
się na myśl. że rejon. kraj. wiel. tradyc. narodo.: mej. zadatk. swoj.
inter.: a wspól. parlam. tyl. te spraw. któr. nierbęd.-ny dla całe. i
wetkmit. monarch. Dypl. paźd. ~~który~~ tak wielk. obudz. nadz. nie został
wyd. wprow. w życie. a twór jego upad. już 13. grud.

Tomż. opór Węgr. który żąd. więc. ale się oczw. w tej połow.
monarch. wprowadz. nie zost. zewstęp. Niem. Węgrzt. co mówi
i pisa. w 60 r. przeciw polit. Gołucha. dla się skoń. w tym
jedn. zdan.: Słowian jest dużo a nas mało i lęk. się, że nas zjedz.
Podkreś. że tyl. $\frac{2}{3}$ Niem. ~~[illegible]~~ mieszkaj. razem, jedn. trzecia skazani
wypp. wyjęc. wśród ~~[illegible]~~ morza. słow. Areb. naród. tą jedn. trzecią,
oddano: uniemoż. autono. tenden. słow.

Po Gołuch. przyszed. Schmerling, któr. wprowa. na konu
patent lutowy (26 lut.) r. 61: parlam. miał być wspól.
ale tak stwor. aby Niem. posiąda. więks. w nim większo.
I zaczy. się pierw. epok. rząd. niem. liberaliz. parlam.: ~~[illegible]~~ wyzyskuj.
ogrom. większo. słow. ku pożytk. zresz. oszcz. niem. Schmerl. już
w r. 48 marzy. o Pan Germani: a teraz organ. przykład. wszę. do urzeczywist.
ideał. młodo.: Wedł. jego planu miała cała Austr. z Węgr. ~~[illegible]~~ zost. pansł.

niem. i pale naleź. do rzeczy niem. Wied. ~~Aug~~ Sztab. hegem. Aust.
zabezpiecz. a Niem. i Austr. rzerow. 6 potęg przkil. [illegible] mil.
ostnor. pangerm. ideał. Trzeb. je uregulow. naleź. Austr.
zamien. w państ. niem. cil. scentrali. o jedn. parlam. w Wiedn.
Niemcy mieli zapewnić. większo. Ta większo. rządz. blisko
4 1/5 tysku = wyrazn. była to większo. pozorn. bo Węgr. Kroa.
Wenecya. nie przyb. więd. a Siedmiogrod. nie kwot. tyl.
ale w tem zmniejszo. cyplików. parlam. mieli Niemcy liber.
a przeciw nim opozy. złożo. z tych sam. składn. i które
dziś. rzerow. większo. Pol. Czes. Słowen. i katoli.

Ale te większo. kiero. szcz. się rozkład. na
frakc. a gdy rząd niekontento. gniewem. Słow. i ~~[illegible]~~
Czesi w kor. opuści. takli parl. cel. nicły na cow. wypierw
[illegible] zpomnieć. i pomo. rządy Belcr. 27 lip. 65 r.
Belcr. chciał przeprowadz. rzew. autono. Imp. habsb. miała
się składać. z pięc. grup państw. 1) Czechy z Morawam. i Szląs.
2) Gali. i Buko. 3) połudn. Słowiańsk. 4) Węgry.
5) reszta krajów niem. Ukaz. się pat. 7/2 sty. 67 który miał
za pomo. nadzwy. parlam. obradz. przez zespoły krajów. zgromo
w 1ym. tą federacy.

Ale opór Niem. przypom. więcej. Deeke odrzuc. pakt przy.

Proj. Belcr.: uprz. ~~głos~~ dla tej - że Niem. którzy twierb. się w miejsc.

nie tkn.: wejść do parl.: którzyb. im nie zapew. większo. Zaczą

gwałtow. agit. aby (nie dopuść do) tego parl. nadzw.: mającego wymien. sprawozd.

~~nie dopuść~~ upoważnion. lud. słow. Belcr. musi ustąp.

Beust w miejsce federa.: z pięc. grup równo. uprawn. stwór(!)

~~który~~. Węgry. były tyl. jedn. z pośród 5 kontrah. wyszuk. działy

aby Niem. zapew. przewag. w Cyslit.

~~Ukon. się pat.~~ Stanę. tak zw. konstytu. grudnio. (21 gru. 67)

któr. w więk. niem. wywod. rząd (rząd.) niezależny się opier. Liberał.

byli pan. sytua. w Cyslita. a iż większo. kraj. sejmo. miała

większo. niem. tak i parl. wied.: rząd. się za tem większo. niem.

Nic zaś temu. Cyrach. ustawod.: pierw. ich pracą była

walka z Kościo. i ograniczen. jego swob. w duch. indiff.:

pot. gospod. liber. na polu ekono.: to omal. złe na który.

naród. tedy bardz. jest w wielk. części zawdz. tych rząd.

któr. zdaw. się zapew. hegemo. niem. przewag. na zaw.

Ale myśl słow. nie ~~dała~~ się zagłusz.:

30 grud. 67 tak
zw. Bürgerministerium,
choć w nim był jeden
Ksi. Auersperg i dwóch
hr.: Taaffe i Potocki
jedn. przewa. brali. Giskra
Herbst, Plener i Hasner.
Te rządy - 2ga epoka
parlamentarn. niem.
trwa. tylko 2 1/2 roku
ale wybi. dość ślady:

Tu więc: ~~Węgrz.~~ ~~wojta~~ potężnie w autono. węgiers.: ten głęb. cału
Słow. Królestw. wyprzedz. ich w Cyslit. przez Niemc.

Sejm galicyjski rezolu. z r. 68 wymien. wszyst. te sprawy w Ukor.
~~miejsc. należ. pod for.~~ / należ. się jemu głos decydu. Czechi
sejm i deklaracyja mówi: żąda przywró. ~~praw.~~ zasadn. Korony
św. Wacł. ~~ozywarcia~~ niezd. ~~reskrypt~~ pisma gabinetu 8 kw. 48 =
Słoweńcy w r. 69 żąd.: Królestw. słoweń. obejmuj. wszyst. Styr.
i morz. wybrzeż.

Ces.: zaw. Teske. mało dają: życzen. poddan. Krajowego.
obdarz.: Galic.: reskrypt. z 5 czer. 69 wprowadz. język
wszyst. do administr. i sądown. †

† ale Niem.: ongst. bronili centrali: a wkrótce 30 mar. Potocki z innymi Słow. opuszcz. parl. 30 mar. 70 –

już 15 Kw. 70 powiern.: Potock. przewodn. gabin.: z wyraź.
poleceń. aby układ. się z ~~[illegible]~~ Pol. i Czechami.

Układ. Niem. liber. muszą ~~[illegible]~~ wszyst. wykluczn. w parla. tak występ.
wszędzie przeciw wielk. ~~rząd.~~ ustępst. w Kong. Słow. że gabin. Potock. już
7 lut. 71 ustąpić ~~podać się~~: ~~do dymisji~~

Przyszedł wkrót. Hohenw.: i podj. na nowo prace ugod.
Które styczn. artykuły fundament. z Rzy.: a gdy wstąp. do
sejmu: Krajow. wyprzed. powzięt. parlam. też był obrzyd. przez
sejm.: był zapewnio. większości 2/3 w now. parl. –

7

Zdaw. się, że narazi. dla Słow. wybi. godzi. wolno. Mieliś. świet. minist: bo Hohenw. dobrał sob. ludzi znakomit: że był. wymienię Habietinka, Jireczka, Grocholskiego, Schäffleго, sejmy krajo: ~~po większ. części~~ prawie wszystkie miały większ. przeć. minist. a że parlam. byłby się składał z ich delegatów, było w nim zapewnio. prawie dwie trzecie głosów słow. i katol. Ale ten parlam. nie zwołany. Sama myśl, że ma być uznierzo. sprawiedliwie długo gnębionym Słowianom, wywołała tą sama wściekła agitacyę, która dzisiaj nurtuje monarchię i za pomocą Węgrów, także źle usposobion. dla Słow. wymogli na koronie dymisyę Hohenwarta.+ Beust także znika i siły lepiej zuzw. nad uzurpacja. naszych pobratymców Andrassy obejmuje sprawy zagraniczne. Obok niego Lustkow: rządzą nowi

+ 30 paźd. 71

Niemcy: Auersperg, Lasser, Gleser, Stremayr i t. d.

Dusza reakcyi niem. liber. jest Lasser, min. spraw wewnę. i zaczyna się 3a epoka parlamentaryzmu niem. liberal. który od 30 paźd. 71 trwał do nowych wybor. w czerw. 79. Nowe prawo wybor: zapewniało poror. Niemc. większość i wyzyskiwali ją w sposób dla nas bolesny do uchwalenia całego szeregu praw antykościeln. i antynarodowych. Ale Niemcy tak byli pewni swojej ~~przew~~ przewagi, że także w polityce zagranicznej postanowili dać jej wyraz. (Nie chcieli dopuścić do okupacyi Bośnii i Hercegowiny, bo to kraje słow. a nieszczęsna która zapanowała wśród Niemców, zmusiła koronę do rozwiązania parlamentu. Z wyborami w czerw. 79 skończyła się ich hegemonia.

~~Nigdy nie postępow. legalniej i skrupulatniej niż za Uhera.~~

Taaffe przez 13 lat (12 sierp. 79 – 12 list. 93) rządził ze pomocą większości Słow. Katol: a chociaż nie jedną nieraz gotował niespodziankę niemiłą, o ile mógł, trzymał się programu z 5 grud. 79 że pragnie pogodzić wszystkie narodowości. Bez krzywdzenia Niemców, którzy byli regularnie w mniejszości, dopomagał Słow. znacznie do rozwoju narodowego, choć wiele żądań Kwestyi załatwić nie mógł.+

+ Filarem jego gabinetu był Dunajewski i wogóle ówczesne Słow. patrząc w przyszłość, dzięki temu obrońca autonomii miał głos decydujący w gabinecie.

Wiadomo, że upadł dla prawa wyborczego, którego żadna frakcya nie chciała. Ale jego upadek nie dopomógł Niemcom do odzyskania hegemonii. Po dwóch krótkich ministerstwach przejściowych Badeni 22 paźd. 95 objął przewodnictwo nowego gabinetu a gdy po dwóch latach rządów dla nas bardzo chlubnych, ustąpić musiał, dowiedziała się Europa zdziwiona, że ani większość w parlamencie ani zaufanie Korony /

8351

1897 9

Przyjąw. zaproszen. dla mnie bar. zaszczyt. żeby wygłos. artyk. wstęp. licząd. z góry na ~~pobłażan~~ wyrozumia. niezmier. bo jest. zgot. rzeczy: w rzecz. dzien. Nie uspis. nigd. artyk. polit: a jeś. zgodz. się na nowe dla mnie zad. zwłi: to/ jedyn. przez wzgląd na cel szlach. insty: której ma dopom. nasze zebr. Prawda że o wyb. tema. nie trud. Bo o czem mów. jeśli nie o chwili obecz.

Wiel. dni tem byliś. świadk: wspania. owa. Serca Krakow. silniejsz. ~~zabiły~~ zadrgały tętn. na wieść, że znakomi. ~~mąż~~ polit. zawit. do grodu nasze:

Nie zajmow. się nigd. polity: jeśli mimo to przyj. wezwa. bar. zaszczyt aby wygłos. arty. polity. zwł. to przez wzgląd na cel szlach. któremu dopomódz ma nasze zebr: a także bar. na pobłażli. szano. zebr: że zajmow. się w dziedz. mnie zupeł. obcej. O tem. nie trud. bo jed. tyl. odpowia: chwili obecn. Od dwóch tygod. jedna ~~myśl~~ pragnie gorąco nad wszy. w nasz. grodz: ~~emancyp~~ oswobodz: Słow. a stąd. w głęb. serc nasz: jedno nazw: Księgarzd. Słow: czuję: że nam i pobratym. nasz. w moment. dzisiej. się księg: bo nie znaj. tego co mieć powinni; a z tej. nazw. wszystki pragn: aby wszyst. to, co wedł. sprawiedli. nam się należ.

Ani mow. ani pragn. nic to nowe. Mog. się wyd. też tym, którzy nie znaj. przeszło. a mog: uwodz. za niepotrzeb w obec tych któr

nie rozum. przyczyn?

One nie za (nowe) (bo 50 lat temu wystąp. tak jasno i dobit. – tyl. nie umieą
po naszy. stron. ned. in form. prawdziwej. Że to Niem. już wtedy wyprowz.
z całej środo- ~~wego~~ stosow. niechęć: jaka nam się dziś. ukaz.:

Życie narod. (polity.) ~~[illegible]~~ zaczę. się 15 marc. 48 – w obietn. konsty: Cesarz
Wiedeńsk. nie zwróc. grani, ale gdy 25 kwiet. 48 ogłosz. tak zw.
konsty. kwietn.: Pillersdorffa i zapis: wybor. dla dzis. monar.
wsz. Cyslit.: Wied. się zbunto. i wymuszo. na cesarz. (nad.) ~~[illegible]~~ odwoł.
konst.: Następ.: mary, krwawa arsyst. dzienn. Stow. przed. wspra-
ten wykonu, daje się streść. w dwóch zdan.:

1) Teraźn. parla. będz. wstępny: o los. Austr. nam. powin.
w nim mieć wszystko: niem. mieszczań.

2) Galic.: powinna być wystąpić. aby Stow. niegd. nadchodzą ~~[illegible]~~ więks.
Pod tym hasł. zbiera się 15 maj. i wymusza odwoł. konsty.:
Rozpisa. wtedy wybo. ~~wybor~~ zbiorow. powsz.: wybor. do parl. ustaw.
dawcz.: ale nie zwoł. wyklucz. Galic.: Gdy ten parl. się zebr. 22 lip.
48 poka. się, że mimo wszelk. wadzy. elekcyj. świat. wszystkic.
~~stron~~ i zaczę. się to, co dzieć. się nie było dziś. Po jed. stron.
zebr. się Stow.: pod przewodnict. tak mężów jak Rygier, Palacky
Mikłos. Smol. – po drug. liberal. niem. mieszczań. Niemcy zaś
nie zadowol. pchali do rewol.: która zakończ. się zdoby. Wied.: a
dogorywa. owe. parlam. w Kromieryż.

Obietni. cesc. ~~zmie~~ rozt: zjedno. pod rządy: niem. centralis: w Konsty. z 25 Kw: nie zagwarantd. Czech. czi inz. Słow. cało. ~~iuno~~ to wyb. dał wszystko-słow.

Kongr. słow. w Pradze z 1. maj. 48

1) przyzn: odpowiedn wszyst. Słow. austr. ku obro: narod. niezaleś.

2) przekształc. Austr. w państ. feder: na podstaw. równouprawn. wszystk. narodo. 1789.

3) wszy. złączy się dalej. Słow. w narod. sztu. i przy społecz.

4) nie dopuszcz: cesarz. żad. narodu.

Kongr: słow. rozwiąz. się w czerw: cesi uleg. sil. materyal. (12-17 czerw. 48)

ale deputd. czesc. brali udz. w parla. wied: potem w Kromieryż.

4 mar 49: (oktroj. nowa Konsty: o gwar. przez Stadyo = Któr. ujed. nie rozl. wprowad. w życ. o wied. z Czys- i Transl. ~~zrob~~. cen-

centraliz. państ. niem.

od r. 52 rząd Bacha –

22 lip. 48 = ministr. Jan otwier. parlam.

mającz. opracow. Konstytu. – 383 członk: ale wszystko

słow: chce

Dyplom Konstytu. z 25 kw. 48 wyznacz. prze

samol. narod.: uchw. zost. dzisiej = Czysta.

wyrażały: że niem. mieszcz. Kto chce: ~~ostat~~ słowa

~~się od~~ przeciw. szlach. i duchow.: ~~do~~ Chłopi

nie liczyli jeno. –

Gdy zebr. się 22 lip. 48 było niemcy niem.

niezorni. po potem się, że Słow. więk. wszystko

Oni chcą: ~~od~~ w Austr. panow. o nowo opracow.

narod. nie było mowy – zeb. parlam. rozdziel.

się na grupy narodo: – na czel: Sło: Palacki

Miklos: Smol. Ziemiałk.

Wiedz: że po 31. pażd. zost. Wied. który

się odbył w szcz. oczach: zdob. a parl. przenies. do

Kromieryż.

Czes. po w maj. 48 żąd. autono: a pismo

gabinet z 8 kw: (Ferdy.) = urzędo

a)

Po upad. Bacha obejm. Gołuch. 21 sierp. 59
nadzw. austr: - jego progr: konstyt: tak zw.
dypl. patentu (20 paź.) z r. 60 wprowadz. współ-
cześnie parl: dla całej monarch: ale zapew:
krajom: dost: znacz. atryb: i wpływ silny:
na bieg. interes: bo sejmi deputo. [illegible] miały
był wybier: nie sejmi ... przez kor:

Ten projekt nie dosz. został wprowadz. dla
oporu Węgr. a intryg. niem.

Niem. mówi w r. 60 to samo co dziś. - 3a
część nar. narod. rozpraw: wśród Słow: 2/3
ilość: całość terytory: Centr. parl. z rozrob.
atryb: uspraw: im prawo. bo co więcej.
federa: rozkład. prawn. bezto: owe [illegible]
Mówio. otwarcie. cał. niemieccy = w Austr.
zdyb. wyrzeczo. sprawiedliw. Słow.

Gołuch. ustąp: i przyszed. Szmerling

Patent luto. z 26 lut. - parl: współ:
dla wszystk. kraj: a zupełnej przewag. Niem.
postęp.

W tym parlam. któr. zasiad. prócz Węgr. i Wło
nie było obryd. (Wene. wted. należ. do Austr.) - Słow

były w mniejsz. i w zarz. Pola. Czesi - Katol.

Szmer. uprzed. 27 lut. 65 = przez. Belcredi

=

Zaczyna się 2ª epo. niem. liber. rząd. 67 - 78 =

Po Szmerlin =

rząd Belcre. przekształ. Austr. w dual. autonom.

1/ Czechy z Mor. i Szląs.

2/ Gali. z Buko.

3/ południo. słow.

4/ Węgry

5/ reszta kraj.

patent z 2 sty. 67 =

Nowe sejmy krajo = przyd. deput. do Wied.

przeciw temu wystąp. z jedn. str. Węg. z drug.

Niem. i zaczął się dualizm obecny =

utrwalo. w Cyslit. przez konsty. grud. r. 67

Niemcy oprom. oszczęd. się, że mieli wszystko

w pers. centr. i nadali ~~stwory~~ obecn. Cyslit. własn.

for. - Gali. nada. dość dużo. auton.

w/ sier. 48 ces. Ferd. uniecz. od Wied.
22 lip. otwar. parl. ustawod.
6 paźd. 48 powst. we Wied. – Latour †
31 " 48 Wied. zdob.
15 list. parl. w Kromierzyżu
22 " nowe minist. Schwarzenb. Stadion
Bach, Bruck, Krauss, Schmerling
2 grud. ces. Ferdy. abdy.
Fran. Joz. I ces.
4 mar. 49 parl. w Kromierz. rozwiąz.
nowa Konsty. wspól.
Styc. 51 Schmerl. ustępu.
maj 51 Bruck "
1 sty. 52 Konsty. zniesio. i t.d.
reak.
5 kw. 52 † Schwarz.
min. hr. Buol-Schauenstein
18 sierp 53 Kenttkov
– mar. 53 Bruck min. fin.

dypl. paźdz. z 20 paź. 60 urząd
wspól. dział. Konstytucyj. parl. (reichsr.)
patent lutowy (26. lut. 61) ogłos. dla
każd. kraju ustawy kraj. i ustaw. wybor.
do sejm. krajow.
6 praw zasadn. państ. (Staats-
grundgesetz.) z 21 gru. 67 –
Refor. wybor. z 2 kwie. 73 – który
zam. wybor. przez sejm. wprowadz. wybo.
bezpośred. do parl.
Prawo z 4 paźd. 82 rozszerzaj. praw.
głoso. do płacą. 5 zł pod.

=

13 mar. upad. Metter.
15 " ces. zwoła. parlam. wspól.
15 maja nowe ruchy we Wied. i rewiz. przez
wybór – now. parl. jako ustawod. i głoso.
powszech.
8 lip. now. rozruch – minist. Wessenberg,
Bach, Krauss, Latour

genialniejszych z myślicieli. To zasada oczywista, ale ~~w każdym razie~~ gdyby nawet tak było, to lepiej być nielogicznym, niż nieszczerym. Teichmüller bowiem ~~podsuwa~~ ~~nam~~ ~~Platonowi~~ nie waha się podsuwać mu ~~tłumaczy, że dla~~ względów politycznych ~~gdy~~ ~~tłum~~ i religijnych, dla których tak się wyrażał, aby ciemny tłum, potrzebujący zbawiennego hamulca, nie tracił wiary w odpowiedzialność pozagrobową, ~~ale~~ duchowa jednak arystokracya była zbyt oswojona z jego obrazami i mitami, aby brała je w znaczeniu dosłownem. 83)

Są to niegodne podejrzenia, a jeżeli Teichmüller przywodzi rozmaite kłamstwa, dość zresztą niewinne, zalecane przez filozofów w celach ~~politycznych~~ dobra publicznego, zapomina, że Fedon nie jest rozprawą polityczną ani Sokrates żadnym dostojnikiem, zmuszonym radzić o rzeczypospolitej. On tłumaczy przyjaciołom, dla czego przez życie całe gotował się na śmierć i że lepiej na tem wyjdzie od tych, którzy tonęli w używaniu doczesnem. Jedyną pobudką jego była wiara w nieśmiertelność, bo dawała mu pewność, że za wyrzeczenie się dóbr ziemskich, otrzyma nagrodę wieczystą.

1 maj. 61 otwar. now. parl. współ.
brakow. posł. z Węg. Kroat.
Siedmiogr. Weneć.

5 czer. 61 ten parl. nazw. węższa
paźd. 63 posło. siedmiogr. stąd
parl. szerszy
grud. 64 występu. Czesi - oświadcz.
że nie uwaz. tego parl. za
prawnego.
26 czer. 65 Majlath kancle. węg.
27 " dymiss. Schmerl. i Rainera
27 lip. minist. 3 hr. = federalist.
i konserw.
prez. minis. Belcredi
Larisch fin.
Mensdorf-Pouilly od
paźd. 64 zam. Rechb.
min. zagr. = właśc.
dyrygi. zagr. spraw. Biegeleben
20 wrześ. 65 manif. cas. i zawieszają
konsty.

17 maj. 59 hr. Buol-Schauenstein ustęp. 6
Rechb. min.
21 sierp. 59 Bach ust.
Goluch. min.
5 mar. 60 zwoł. verstärckte Reichsr.
z 38 człon. miano.
większ. federalist. feud.
mniejsza liber.
22 kwie. 60 Bruck ustęp +
20 paźd. 60 Węgr. now. konst. przyw.
a inn. kraj. odb. sejmy
statu. Goluch.
13 ~~paźd.~~ grud. 60 Goluch. ustęp.
Schmerling
26 lut. 61 statu. Schmerl.
patent lutow. = a) ~~sejm~~ współ. reichsr.
z 2 izb
b) węższy reichsr.
dla poło. mon. ~~[illegible]~~

całe do rzeczy, która się ~~stanie~~ stać musiała bez najmniejszego zachodu z jego strony. ~~Każdy~~ Wół i osioł (zlewając się także po śmierci z ogólnem myśleniem, ~~do którego~~ ~~od którego~~ ~~wzdychają~~ ~~uważa się~~ panteistów), ~~gdy~~ jeżeli dusza ludzka do tejże zdąża otchłani, doskonalenie ~~ży~~ się w tem życiu przez filozofię niepotrzebnym jest trudem, błazeńską krotochwilą.

Teichmüller podjął tezę Hegla i ~~z~~ wielką usilnością broni Platona od niesłychanej krzywdy, którą wyrządzono jego pamięci; jest ~~Prze-~~ bowiem ~~na jego~~ przekonany, że przypisywać mu wiarę ~~przypisać~~ ~~mu wiarę~~ w nieśmiertelność osobistą, jest ~~wedle dorpackiego~~ ~~filozofa~~ to samo, co zarzucić mu nielogiczność najgrubszą.

14

hr. Ryszard Belcredi – 27 lip. 65 prezyd. minist. i spraw wewnętr. – nadzwycz. parlam. nie doszedł do skut. – otrzym. dymiss. 7 lut. 67. –

Alfr. Potocki minist. rolnict. od 67–70 w Burgermin. –

od 15 kw. 70 – 7 lut. 71 prez. minist.

od 75–83 namiest. galic.

hr. Hohenwart –

7 lut. 71 po Pot. prez. ministr. i spr. wewn.

30 paźd. 71 ustąp. =

hr. Taaffe – 7 mar. 67 zam. Belcred. min. spraw wewn.

od 30 grud. 67 min. obrony krajo. i policyi (pod Auersp.)

~~26~~ wrze. 68 prez. gabin. (po Auersp.) aż do 15 sty. 70

~~[illegible]~~ po trzech mies. min. spraw wewnę. w min. Potocki aż do 7 lut. 71

pot. w lut 79 pod Stremay. = min. spr. wew.

a od 12 sier. 79 prez. min.

(5 grud. 79 Versöhnung der National.

12 list. 93 ustąp.

Badeni ur. 46 r.

88 nam. w Gal.

29 wrze. 95 prez. min. i spr. wew.

22 paź. 95 mowa progr.

2 grud. 97 ustęp.

Język urzęd. w Gali. unormow. reskrypt. z 5 sierp. 69
ust. wybor. z 14 czer. 76